

Sygn. akt II AKa 178/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 września 2014r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA – Maria Mroziak-Sztykiel

Sędziowie: SA – Barbara Lubańska-Mazurkiewicz

SA – Zbigniew Kapiński (spr.)

Protokolant: – st. sekr. sąd. Anna Grajber

przy udziale Prokuratora Jerzego Mierzewskiego

po rozpoznaniu w dniu 29 września 2014 r.

sprawy R. B.

*przeciwko Skarbowi Państwa o odszkodowanie za poniesioną szkodę
i zadośćuczynienie za doznaną krzywdę wynikłe z pozbawienia wolności
w sprawie b. Sądu Wojewódzkiego w Warszawie sygn. akt IV K dor. 166/82*

*na skutek apelacji, wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawcy
i prokuratora*

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 4 lutego 2014 r. sygn. akt VIII Ko 693/12

I. zmienia zaskarżony wyrok w zakresie pkt I w ten sposób, że zasądzoną od Skarbu Państwa tytułem zadośćuczynienia kwotę obniża do 110.000 (stu dziesięciu tysięcy) złotych i wydatkami poniesionymi w postępowaniu odwoławczym w tym zakresie obciąża Skarb Państwa;

II. uchyla zaskarżony wyrok w zakresie pkt II i sprawę z wniosku R. B. o zasądzenie odszkodowania przekazuje Sądowi Okręgowemu w Warszawie do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 4 lutego 2014 r. Sąd Okręgowy w Warszawie na podstawie art. 552 § 1 k.p.k. i art. 554 § 2 k.p.k.:

I. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz R. B. kwotę 120.000 zł tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty;

II. w pozostałej części wniosek oddalił;

III. kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa.

Powyższy wyrok został zaskarżony przez pełnomocnika wnioskodawcy R. B. oraz przez prokuratora.

Pełnomocnik wnioskodawcy zaskarżając wyrok w części oddalającej wniosek o przyznanie odszkodowania w kwocie 90. 000 zł (pkt II wyroku), na podstawie art. 427 § 2 k.p.k. w zw. z art. 438 pkt 3 k.p.k. skarżonemu wyrokowi

zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia polegający na dowolnym ustaleniu, że okres pozbawiony wolności nie miał wpływu na stan majątkowy wnioskodawcy, co skutkowało niezastosowaniem w drodze analogii art. 322 k.p.c. tj. brakiem zasądzenia tytułem odszkodowania odpowiedniej sumy według oceny opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy.

Na podstawie art. 427 § 1 k.p.k. i art. 437 § 1 i 2 k.p.k. wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz R. B. również kwoty 90.000 zł tytułem odszkodowania z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty. Wnosił również o pozostawienie pozostałych punktów wyroku.

Natomiast prokurator na podstawie art. 425 § 2 i 444 k.p.k. zaskarżył powyższy wyrok w części dotyczącej zadośćuczynienia na niekorzyść R. B..

Na podstawie art. 427 § 2 k.p.k. i art. 438 pkt 2 k.p.k. wyrokowi temu zarzucił:

- obrazę przepisów postępowania tj. art. 321 § 1 k.p.c., która miała wpływ na treść orzeczenia, polegającą na orzeczeniu wysokości zadośćuczynienia ponad żądanie wnioskodawcy.

W oparciu o przepisy art. 427 § 1 i art. 438 k.p.k. wnosił o: zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie na rzecz wnioskodawcy tytułem zadośćuczynienia kwoty 110.000 zł.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wniesiona przez prokuratora jest zasadna i zasługuje na uwzględnienie zawarty w niej wniosek.

Z pisemnych motywów zaskarżonego wyroku wynika, że Sąd Okręgowy błędnie na skutek pomyłki rachunkowej wskazał w sentencji wyroku kwotę „120.000 zł”, zamiast 110.000 zł i tym samym orzekł ponad żądanie wnioskodawcy.

Zasadnie zatem podniósł prokurator w treści zarzutu oraz w uzasadnieniu apelacji, że tego rodzaju postępowanie Sądu meriti stanowi naruszenie art. 321 § 1 k.p.c., który to przepis ma zastosowanie w postępowaniu o odszkodowanie i zadośćuczynienie określonym w art. 552

§ 1 k.p.k. i 554 § 2 k.p.k., gdyż roszczenia określone w tych przepisach których dochodzić może osoba uprawniona od Skarbu Państwa bez wątplenia mają charakter cywilnoprawny.

Sąd odwoławczy podziela zatem w pełni stanowisko autora omawianej apelacji, że żądanie określające granice wyrokowania jest więc tym żądaniem, które istnieje w momencie zamknięcia rozprawy. Art. 321 § 1 k.p.c. określając granice wyrokowania wskazuje, że nie może obejmować ono przedmiotu, który nie był objęty żądaniem. Granice żądania wynikają zaś z wysokości określonego we wniosku roszczenia o zasądzenie zadośćuczynienia i Sąd Okręgowy nie mógł zatem zasądzić ponad żądanie.

Z powyższych względów Sąd Apelacyjny zmienił zatem zaskarżony wyrok w zakresie pkt I pomniejszając zasądzoną kwotę o 10.000 zł.

Odnosnie apelacji pełnomocnika wnioskodawcy.

Nie przesądzając w żaden sposób kwestii trafności rozstrzygnięcia Sądu meriti w zakresie pkt II, stwierdzić należy, że dokonane w tym zakresie ustalenia faktyczne nie poddają się instytucji kontroli.

Rozważania Sądu pierwszej instancji dotyczące kwestii odszkodowania są bowiem bardzo skrótowe i nie obejmują wszystkich okoliczności mających wpływ na ustalenie czy roszczenie wnioskodawcy R. B. o zasądzenie odszkodowania jest zasadne, czy też nie. Ograniczają się one bowiem tylko w istocie do kwestii dotyczącej hipotetycznej kwoty oszczędności, jakie wnioskodawca mógłby poczynić, po potrąceniu kosztów utrzymania, gdyby nie był pozbawiony wolności.

Należy jednak zauważyć, że uszczerbek w majątku rekompensowany w formie odszkodowania nie może odnieść się tylko do kwestii oszczędności jakie wnioskodawca mógłby poczynić, gdyż nie wyczerpuje to istoty zagadnienia.

Z wypowiedzi R. B. wynika bowiem, że płacił on 1.800 zł tytułem alimentów na dziecko. Sąd Okręgowy w tym zakresie stwierdził jedynie, że wnioskodawca w okresie odbywania kary pozbawienia wolności będąc skazanym, na którym ciąży obowiązek alimentacyjny, był zatrudniony.

Z treści pisemnych motywów zaskarżonego wyroku nie wynika jednak w żaden sposób czy te alimenty w okresie pozbawienia wolności R. B. rzeczywiście były uiszczane, czy też jak przyznał sam wnioskodawca, na skutek pozbawienia go wolności wzrósł jego dług alimentacyjny.

Powyzsza kwestia nie była przedmiotem rozważań Sądu Okręgowego a może ona mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, gdyż zwiększenie się zadłużenia z tytułu nieuiszczonych rat alimentacyjnych należy traktować jako szkodę zarówno w rozumieniu przepisów prawa cywilnego jak również w kontekście brzmienia art. 552 § 1 k.p.k.

Przy ponownym rozpoznaniu przedmiotowej sprawy Sąd Okręgowy powinien zatem wyjaśnić powyższą kwestię i ustalić w oparciu o zgromadzone w sprawie dowody, czy wnioskodawca rzeczywiście poniósł szkodę wynikłą z odbywania kary pozbawienia wolności w sprawie o sygn. akt IV K dor. 166/82 mając na uwadze wszystkie okoliczności w tym także kwestię zobowiązań alimentacyjnych R. B., sposób ich realizacji oraz wynikłe skutki finansowe w tym ewentualny wzrost zadłużenia wnioskodawcy z tego tytułu.

Jeżeli zajdzie zaś taka potrzeba Sąd Okręgowy sporządzi również pisemne motywy wyroku zgodnie z wymogami określonymi w art. 424 § 1 k.p.k., w taki sposób aby możliwe było dokonanie ewentualnej instancyjnej kontroli wyroku.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji.